

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 25. októbra 2017*

„Žaloba o neplatnosť – Rozhodnutie Rady, ktorým sa povoľuje začatie rokovaní o revidovanej Lisabonskej dohode o ochrane označení pôvodu a zemepisných označení – Článok 3 ods. 1 ZFEÚ – Výlučná právomoc Únie – Spoločná obchodná politika – Článok 207 ods. 1 ZFEÚ – Obchodné aspekty duševného vlastníctva“

Vo veci C-389/15,

ktorej predmetom je žaloba o neplatnosť podľa článku 263 ZFEÚ, podaná 17. júla 2015,

Európska komisia, v zastúpení: F. Castillo de la Torre, J. Guillem Carrau, B. Hartmann, A. Lewis a M. Kocjan, splnomocnení zástupcovia,

žalobkyňa,

ktorú v konaní podporuje:

Európsky parlament, v zastúpení: J. Etienne, A. Neergaard a R. Passos, splnomocnení zástupcovia,

vedľajší účastník konania,

proti

Rade Európskej únie, v zastúpení: M. Balta a F. Florindo Gijón, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorú v konaní podporuje:

Česká republika, v zastúpení: M. Hedvábná, K. Najmanová, M. Smolek a J. Vlácil, splnomocnení zástupcovia,

Spolková republika Nemecko, v zastúpení: T. Henze a J. Techert, splnomocnení zástupcovia,

Helénska republika, v zastúpení: M. Tassopoulou, splnomocnená zástupkyňa,

Španielske kráľovstvo, v zastúpení: M. A. Sampol Pucurull, splnomocnený zástupca,

Francúzska republika, v zastúpení: G. de Bergues, D. Colas, F. Fize, B. Fodda a D. Segoin, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: angličtina.

Talianska republika, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci S. Fiorentino, avvocato dello Stato,

Maďarsko, v zastúpení: M. Bóra, M. Z. Fehér a G. Koós, splnomocnení zástupcovia,

Holandské kráľovstvo, v zastúpení: M. Bulterman, M. Gijzen a B. Koopman, splnomocnené zástupkyne,

Rakúska republika, v zastúpení: C. Pesendorfer, splnomocnená zástupkyňa,

Portugalská republika, v zastúpení: M. Figueiredo, L. Inez Fernandes a L. Duarte, splnomocnení zástupcovia,

Slovenská republika, v zastúpení: M. Kianička, splnomocnený zástupca,

Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, v zastúpení: C. Brodie a D. Robertson, splnomocnení zástupcovia,

vedľajší účastníci konania,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda A. Tizzano, predsedovia komôr L. Bay Larsen, J. L. da Cruz Vilaça, A. Rosas, J. Malenovský (spravodajca), sudcovia E. Juhász, M. Safjan, D. Šváby, M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas a M. Vilaras,

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 12. júna 2017,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 26. júla 2017,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Európska komisia sa svojou žalobou domáha vyhlásenia neplatnosti rozhodnutia Rady 8512/15 zo 7. mája 2015, ktorým sa povoľuje začatie rokovaní o revidovanej Lisabonskej dohode o ochrane označení pôvodu a zemepisných označení v súvislosti so záležitosťami, ktoré patria do právomoci Európskej únie (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

Právny rámec

Medzinárodné právo

Parížsky dohovor

- 2 Dohovor na ochranu priemyslového vlastníctva bol podpísaný v Paríži 20. marca 1883, naposledy revidovaný v Štokholme 14. júla 1967 a zmenený 28. septembra 1979 (Zbierka dohovorov Organizácie spojených národov, zv. 828, č. 11851, s. 305, ďalej len „Parížsky dohovor“).
- 3 Pôvodný text tohto dohovoru obsahoval preambulu, ktorá bola v neskorších zneniach vypustená a podľa ktorej rozhodnutie zmluvných strán uzavrieť tento dohovor „vychádza zo snahy zabezpečiť po vzájomnej dohode úplnú a účinnú ochranu priemyslu a obchodu štátnych príslušníkov jednotlivých štátov a prispieť k zaručeniu práv vynálezcov a poctivosti obchodného styku“.
- 4 Článok 1 Parížskeho dohovoru predovšetkým stanovuje, že štáty, na ktoré sa uplatňuje, tvoria Úniu na ochranu priemyselného vlastníctva, pokiaľ ide o patenty, vzory, dizajny, ochranné známky, obchodné mená a údaje o proveniencii tovaru alebo označenie pôvodu, ako aj potláčanie nekalej súťaže.
- 5 Článok 2 tohto dohovoru predovšetkým stanovuje, že štátni príslušníci každého zo štátov tejto Únie požívajú vo všetkých ostatných štátoch tejto Únie výhody, ktoré právne predpisy týchto štátov poskytujú svojim štátnym príslušníkom v oblasti ochrany priemyselného vlastníctva a v dôsledku toho aj rovnakú ochranu ako títo štátni príslušníci.
- 6 V tomto rámci článku 10 až 10b uvedeného dohovoru ukladajú členským štátom tejto Únie zaručiť jej štátnym príslušníkom účinnú ochranu pred nekalou súťažou a poskytnúť im primerané právne prostriedky, pričom uvádzajú zhabanie dotknutého tovaru pri dovoze v prípade použitia falošného označenia jeho pôvodu.
- 7 Podľa článku 19 Parížskeho dohovoru si štáty, ktoré sú zmluvnou stranou tohto dohovoru, vyhradzuje právo medzi sebou oddelene dojednávať osobitné dohody na ochranu priemyselného vlastníctva.

Lisabonská dohoda

- 8 Lisabonská dohoda o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodného zápisu bola podpísaná 31. októbra 1958, revidovaná v Štokholme 14. júla 1967 a zmenená 28. septembra 1979 (Zbierka dohovorov Organizácie Spojených národov, zv. 828, č. 13172, s. 205, ďalej len „Lisabonská dohoda“). Predstavuje osobitnú dohodu v zmysle článku 19 Parížskeho dohovoru, ku ktorej môže pristúpiť každý štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru.
- 9 V deň, keď bola podaná žaloba, na základe ktorej sa začalo toto konanie, bolo zmluvnými stranami tejto dohody dvadsaťosem štátov. Medzi nimi sa nachádzalo sedem členských štátov Únie, a to Bulharská republika, Česká republika, Francúzska republika, Talianska republika, Maďarsko, Portugalská republika a Slovenská republika. Ďalšie tri členské štáty, a to Helénska republika, Španielske kráľovstvo a Rumunsko, ju podpísali, ale neratifikovali. Únia naproti tomu nie je zmluvnou stranou tejto dohody, ku ktorej môžu pristúpiť iba štáty.
- 10 Podľa článku 1 Lisabonskej dohody štáty, na ktoré sa uplatňuje, tvoria Osobitnú úniu v rámci Únie na ochranu priemyselného vlastníctva založenej Parížskym dohovorom a zaväzujú sa podľa podmienok tejto dohody chrániť na svojich územiach označenia pôvodu výrobkov iných štátov tejto Osobitnej únie, ktoré sú z tohto dôvodu uznané a chránené v krajine pôvodu a zapísané na medzinárodnom úrade Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO).

- 11 Podľa článku 2 ods. 1 tejto dohody sa pod „označením pôvodu“ rozumie zemepisný názov krajiny, oblasti alebo miesta slúžiaci na označenie, odkiaľ pochádza výrobok, ktorého akosť alebo znaky sú dané výlučne alebo podstatne zemepisným prostredím, počítajúc do toho prírodných činiteľov a ľudských činiteľov.
- 12 Články 3 až 7 uvedenej dohody vymedzujú obsah a podmienky ochrany označení pôvodu, na ktoré sa vzťahuje, ako aj spôsoby ich zápisu medzinárodným úradom WIPO. Článok 4 rovnakej dohody najmä spresňuje, že táto ochrana nevylučuje ochranu, ktorú už požívajú tieto označenia pôvodu v každom z členských štátov osobitnej Únie, na základe najmä Parížskeho dohovoru.
- 13 Článok 8 Lisabonskej dohody uvádza, že konania potrebné na to, aby sa zabezpečila uvedená ochrana, sa budú môcť viesť v každom zo štátov Osobitnej únie, ktorá je vytvorená touto dohodou, a to podľa vnútroštátnej právnej úpravy.
- 14 Články 9 až 18 tejto dohody obsahujú ustanovenia týkajúce sa inštitucionálneho usporiadania a administratívneho fungovania uvedenej Osobitnej únie, ako aj všeobecné ustanovenia týkajúce sa uvedenej dohody.

Právo Únie

- 15 Únia od sedemdesiatych rokov dvadsiateho storočia postupne prijala rôzne akty upravujúce okrem iných otázok definovanie, popis, prezentáciu a označovanie určitých druhov výrobkov, ktorým sa priznáva označenie pôvodu alebo zemepisné označenie, ako aj podmienky ich poskytnutia, ochrany a kontroly. Druhmi výrobkov, o ktoré v súčasnosti ide, sú vína, liehoviny, aromatizované vína, ako aj iné poľnohospodárske výrobky a potraviny.
- 16 Právnu úpravu Únie v tejto súvislosti tvoria k dnešnému dňu nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008 z 15. januára 2008 o definovaní, popise, prezentácii, označovaní a ochrane zemepisných označení liehovín a o zrušení nariadenia (EHS) č. 1576/89 (Ú. v. EÚ L 39, 2008, s. 16), nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 z 21. novembra 2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny (Ú. v. EÚ L 343, 2012, s. 1), nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 671), ako aj nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 251/2014 z 26. februára 2014 o vymedzení, opise, obchodnej úprave, označovaní a ochrane zemepisných označení aromatizovaných vínnych výrobkov a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 1601/91 (Ú. v. EÚ L 84, 2014, s. 14).

Okolnosti predchádzajúce sporu a napadnuté rozhodnutie

Revízia Lisabonskej dohody

- 17 Zhromaždenie Osobitnej únie vytvorenej na základe Lisabonskej dohody ustanovilo v septembri 2008 pracovnú skupinu poverenú prípravou revízie určenej na zlepšenie a zatraktívnenie tejto dohody, pri zachovaní jej cieľov a zásad.
- 18 V októbri 2014 sa táto pracovná skupina v tejto súvislosti dohodla na návrhu aktu (ďalej len „návrh revidovanej dohody“), ktorý preberá ustanovenia inštitucionálnej, procesnej a hmotnoprávnej povahy uvedené v Lisabonskej dohode, pričom čiastočne mení ich usporiadanie a zavádza do nich určitý počet doplnení alebo spresnení. Tieto sa týkajú najmä pôsobnosti ochrany upravenej touto dohodou, ktorú

bolo navrhnuté rozšíriť na zemepisné označenia (články 2 a 9), hmotnoprávneho obsahu tejto ochrany a procesných prostriedkov na jej uplatňovanie (články 4 až 8 a 11 až 20), ako aj možnosti poskytnutej medzivládny organizáciám pristúpiť k uvedenej dohode (článok 28).

- 19 Od 11. do 21. mája 2015 bola v Ženeve zvolaná diplomatická konferencia s cieľom preskúmania a prijatia návrhu revidovanej dohody. Na túto konferenciu boli pozvané, v súlade s návrhom rokovacieho poriadku schváleným prípravným výborom, delegácie dvadsiatich ôsmich zmluvných štátov Lisabonskej dohody, ako aj dve takzvané „špeciálne“ delegácie, medzi ktorými bola delegácia Únie, a určitý počet takzvaných „pozorovateľských“ delegácií.
- 20 Táto diplomatická konferencia prijala 20. mája 2015 Ženevský akt o Lisabonskej dohode o ochrane označení pôvodu a zemepisných označení, ktorý bol nasledujúci deň otvorený na podpis.

Odporúčanie Komisie a napadnuté rozhodnutie

- 21 V kontexte uvedenej diplomatickej konferencie prijala Komisia 30. marca 2015 odporúčanie pre rozhodnutie Rady, ktorým sa povoľuje začatie rokovaní o revidovanej Lisabonskej dohode o ochrane označení pôvodu a zemepisných označení.
- 22 Komisia v tomto odporúčaní po prvé vyzvala Radu, aby svoje rozhodnutie založila na článku 207 ZFEÚ a na článku 218 ods. 3 a 4 ZFEÚ, vzhľadom na výlučnú právomoc priznanú Únii článkom 3 ods. 1 ZFEÚ v oblasti spoločnej obchodnej politiky na jednej strane, a na cieľ, ako aj obsah Lisabonskej dohody na druhej strane.
- 23 Po druhé Komisia navrhla Rade, aby ju oprávnila na vedenie rokovaní v mene Únie, aby vydala smernice pre rokovania, ktorými sa má v tejto súvislosti riadiť, a aby určila v tejto súvislosti osobitný poradný výbor.
- 24 Dňa 7. mája 2015 Rada prijala napadnuté rozhodnutie. Na rozdiel od toho, čo odporučila Komisia, toto rozhodnutie je založené na článku 114 ZFEÚ, ako aj článku 218 ods. 3 a 4 ZFEÚ.
- 25 Odôvodnenia 2 a 3 uvedeného rozhodnutia odôvodňujú tento výber takto:
- „(2) Prebieha revízia medzinárodného systému Lisabonskej dohody, ktorej cieľom zlepšiť ju, aby bola prítiažlivejšia pre zmluvné strany, pri súčasnom zachovaní jej zásad a cieľov. ...
- (3) [Návrh] revidovanej dohody zavádza systém ochrany označení pôvodu a zemepisných označení zmluvných strán prostredníctvom jediného zápisu. Táto otázka je predmetom harmonizácie v rámci vnútornej právnej úpravy [Únie] v oblasti označení pôvodu a zemepisných označení poľnohospodárskych výrobkov a patrí teda do spoločnej právomoci Únie (pokiaľ ide o označenia pôvodu a zemepisné označenia poľnohospodárskych výrobkov) a jej členských štátov (pokiaľ ide o označenia pôvodu a zemepisné označenia iných než poľnohospodárskych výrobkov a dane).“
[neoficiálny preklad]
- 26 Článok 1 napadnutého rozhodnutia znie:
- „Komisia je oprávnená zúčastniť sa spolu so siedmimi členskými štátmi, ktoré sú zmluvnými stranami Lisabonskej dohody, na diplomatickej konferencii prijímajúcej [návrh revidovanej dohody] v súvislosti so záležitosťami, ktoré patria do právomoci Únie.“ [neoficiálny preklad]

27 Článok 2 tohto rozhodnutia stanovuje:

„V záujme Únie sedem členských štátov, ktoré sú zmluvnými stranami Lisabonskej dohody, vykonáva svoje hlasovacie právo v súvislosti so záležitosťami, ktoré patria do právomoci Únie, na základe spoločnej pozície.“ *[neoficiálny preklad]*

28 Podľa článku 3 uvedeného rozhodnutia:

„Rokovania sú vedené v súlade so smernicami pre rokovania, uvedenými v prílohe.“ *[neoficiálny preklad]*

29 Článok 4 tohto istého rozhodnutia stanovuje:

„Na diplomatickej konferencii prebehne primeraná koordinácia v súvislosti so záležitosťami, ktoré patria do právomoci Únie. Po tejto konferencii vypracujú vyjednávači bezodkladne správu pracovnej skupiny Rady pre duševné vlastníctvo.“ *[neoficiálny preklad]*

30 Po prijatí napadnutého rozhodnutia vydala Komisia vyhlásenie, v ktorom vyjadrila nesúhlas tak s právnymi základmi, z ktorých vychádzala Rada, ako aj s určením členských štátov za vyjednávačov v mene Únie.

Návrhy účastníkov konania a konanie pred Súdny dvorom

31 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

- zrušil napadnuté rozhodnutie,
- zachoval účinky napadnutého rozhodnutia až do nadobudnutia účinnosti nového rozhodnutia prijatého Radou v primeranej lehote od vyhlásenia rozsudku Súdneho dvora a
- uložil Rade povinnosť nahradiť trovy konania.

32 Rada navrhuje, aby Súdny dvor:

- zamietol žalobu a
- uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy konania.

33 Rozhodnutiami z 27. novembra 2015 predseda Súdneho dvora povolil Českej republike, Spolkovej republike Nemecko, Helénskej republike, Španielskemu kráľovstvu, Francúzskej republike, Talianskej republike, Maďarsku, Holandskému kráľovstvu, Rakúskej republike, Portugalskej republike a Slovenskej republike vstup do konania ako vedľajším účastníkom na podporu návrhov Rady.

34 Rozhodnutím z toho istého dňa predseda Súdneho dvora povolil Európskemu parlamentu vstup do konania ako vedľajšiemu účastníkovi na podporu návrhov Komisie.

35 Rozhodnutím z 12. januára 2016 predseda Súdneho dvora povolil Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska vstup do konania ako vedľajším účastníkom konania na podporu návrhov Rady, za predpokladu, že by sa konalo pojednávanie.

O žalobe

- 36 Komisia podporovaná Parlamentom uvádza na podporu svojich návrhov dva žalobné dôvody. Prvý žalobný dôvod je založený na tom, že Rada prijala napadnuté rozhodnutie v rozpore s článkom 3 ZFEÚ, keďže rokovania uvedené v tomto rozhodnutí sa týkajú návrhu dohody, ktorá patrí do výlučnej právomoci Únie. Druhý žalobný dôvod je založený na tom, že Rada porušila článok 207 ods. 3 ZFEÚ a článok 218 ods. 3, 4 a 8 ZFEÚ, keď určila za vyjednávačov členské štáty v oblasti, ktorá patrí do právomoci Únie, a neprijala napadnuté rozhodnutie v súlade s príslušným pravidlom hlasovania kvalifikovanou väčšinou.
- 37 Prvý žalobný dôvod sa skladá z dvoch častí. Prvá časť uvedená ako hlavná je založená na tom, že napadnuté rozhodnutie je v rozpore s výlučnou právomocou, ktorú v oblasti spoločnej obchodnej politiky Únii priznáva článok 3 ods. 1 ZFEÚ. Druhá časť uvedená subsidiárne je založená na porušení článku 3 ods. 2 ZFEÚ. V prvom rade je potrebné preskúmať prvú časť tohto žalobného dôvodu.

Argumentácia účastníkov konania

- 38 Komisia a Parlament najskôr tvrdia, že výlučná právomoc v oblasti spoločnej obchodnej politiky priznaná Únii článkom 3 ods. 1 ZFEÚ zahŕňa v súlade s článkom 207 ods. 1 ZFEÚ obchodné aspekty duševného vlastníctva. Z tohto dôvodu je Únia údajne jediná oprávnená vyjednávať a uzatvárať medzinárodné dohody týkajúce sa duševného vlastníctva, pokiaľ sa vzhľadom na ich cieľ a obsah preukáže, že tieto dohody majú špecifickú súvislosť s medzinárodným obchodom, napríklad jeho uľahčením prostredníctvom zjednocovania právnej úpravy. V dôsledku toho podľa nich táto výlučná právomoc, ktorá sa zďaleka neobmedzuje na dohody týkajúce sa harmonizácie ochrany práv duševného vlastníctva dohodnuté v rámci Svetovej obchodnej organizácie (WTO), zahŕňa predovšetkým ďalšie dohody, ktorých analýza od prípadu k prípadu preukazuje, že ich účelom je v prvom rade podpora obchodu s tovarmi a službami s tretími štátmi na základe vzájomnosti tým, že sa týmto tovarom alebo službám zabezpečí rovnaká úroveň ochrany ako je tá, ktorá sa už na ne vzťahuje v rámci vnútorného trhu.
- 39 Komisia a Parlament ďalej tvrdia, že v prejednávanej veci má návrh revidovanej dohody špecifickú súvislosť s medzinárodným obchodom, rovnako ako Lisabonská dohoda. Tento návrh síce nemá preambulu, ktorá by výslovne uvádzala jeho cieľ. Analýza jeho ustanovení a kontextu, do ktorého patrí, však údajne preukazuje, že jeho cieľom a účinkom je poskytnúť označeniam pôvodu a zemepisným označeniam každej zmluvnej strany systém medzinárodného zápisu zabezpečujúci ich právnu ochranu na území všetkých zmluvných strán proti riziku ich používania, ktoré môže narušiť ich integritu alebo všeobecnú známosť a tým poškodiť obchodovanie s príslušným tovarom v zahraničí. Uvedený návrh by tak zlepšil ochranu vývozov týchto tovarov s pôvodom v Únii určených do tretích štátov, ktorá by inak závisela od zápisu v každej jednotlivé krajine, a teda od nejednotných právnych záruk. Tento návrh preto podľa nich patrí do výlučnej právomoci Únie v oblasti spoločnej obchodnej politiky napriek tomu, že systém ochrany, ktorý chce zaviesť, bude vykonaný orgánmi členských štátov v súlade s článkom 291 ods. 1 ZFEÚ. Napokon Únia už podľa nich sama uzavrela, na základe článku 207 ZFEÚ, určitý počet medzinárodných dohôd týkajúcich sa ochrany označení pôvodu a zemepisných označení a Rada, ktorá údajne nespochybňuje existenciu tejto praktiky, neuvádza dôvody, pre ktoré sa od nej v prejednávanej veci odchyľila.
- 40 Za týchto okolností sa Komisia a Parlament napokon domnievajú, že Rada vychádzala z nesprávneho právneho posúdenia, keď usúdila, že návrh revidovanej dohody sa týka aproximácie práva v oblasti vnútorného trhu v zmysle článku 114 ZFEÚ a teda patrí do spoločnej právomoci Únie a jej členských štátov. Z tohto pohľadu Rada nesprávne vyvodila paralelu medzi vonkajšou a vnútornou právomocou Únie. Právomoc Únie rokovať o návrhu revidovanej dohody by totiž mohla nájsť svoj zdroj v spoločnej obchodnej politike napriek tomu, že na jednej strane spoločné pravidlá Únie v oblasti ochrany označení pôvodu a zemepisných označení sú založené na spoločnej poľnohospodárskej politike, ako aj na

aproximácii právnych úprav členských štátov, a že na druhej strane právomoci Únie v tejto oblasti boli v tomto štádiu vykonávané iba v súvislosti s označeniami pôvodu a zemepisnými označeniami týkajúcimi sa poľnohospodárskych výrobkov, na rozdiel od tých, ktoré sa týkajú nepoľnohospodárskych výrobkov.

- 41 Rada a všetky členské štáty, ktoré sú vedľajšími účastníkmi konania, sa však domnievajú, že návrh revidovanej dohody nepatrí do oblasti spoločnej obchodnej politiky a že Únia z tohto dôvodu nemá výlučnú právomoc rokovať o ňom.
- 42 V tejto súvislosti v podstate tvrdia, že na to, aby medzinárodná dohoda, ktorá má byť prerokovaná v inom rámci, než je WTO, a ktorá sa týka iných otázok duševného vlastníctva, než sú tie, ktoré sú uvedené v Dohode o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva, ktorá tvorí prílohu 1 C Dohody o založení WTO, podpísanej v Marrákeši 15. apríla 1994 a schválenej rozhodnutím Rady 94/800/ES z 22. decembra 1994 týkajúcim sa uzavretia dohôd v mene Európskeho spoločenstva, pokiaľ ide o záležitosti v rámci jeho kompetencie, ku ktorým sa dospelo na Uruguajskom kole multilaterálnych rokovaní (1986 – 1994) (Ú. v. ES L 336, 1994, s. 1; Mim. vyd. 11/021, s. 80), mohla byť považovaná za dohodu týkajúcu sa obchodných aspektov duševného vlastníctva v zmysle článku 207 ods. 1 ZFEÚ, je potrebné, aby táto medzinárodná dohoda mala špecifickú súvislosť s medzinárodným obchodom.
- 43 V prejednávanej veci však návrh revidovanej dohody podľa nich nepatrí do rámca umožňujúceho domnievať sa, že má takúto špecifickú súvislosť. Pritom najskôr tvrdia, že bude spravovaná zo strany WIPO a že z dohovoru, ktorým bola zriadená táto organizácia, vyplýva, že jej hlavným cieľom je podporiť prijímanie opatrení na zlepšenie ochrany duševného vlastníctva, ako aj harmonizovať vnútroštátne právne úpravy v tejto oblasti. Následne uvádzajú, že návrh revidovanej dohody nemá za cieľ uľahčiť obchodovanie rozšírením právnej úpravy Únie na tretie štáty, ale podobne ako spoločné pravidlá prijaté Úniou na základe článku 114 ZFEÚ v oblasti označení pôvodu a zemepisných označení zaviesť mechanizmus ochrany tradičnej výroby a informovania spotrebiteľov, uplatniteľný na všetky zmluvné strany vrátane Únie, ak by k nemu mala pristúpiť. Napokon podľa nich preskúmanie obsahu tohto návrhu potvrdzuje, že patrí do oblasti právomoci uvedenej v článku 114 ZFEÚ, keďže jeho cieľom je stanoviť jednotný procesný rámec ochrany označení pôvodu a zemepisných označení, a že tento procesný rámec môže len druhorado a nepriamo ovplyvniť obchod s tovarom, na ktorý sa vzťahujú takéto označenia pôvodu a zemepisné označenia.
- 44 V každom prípade Rada tvrdí, že pokiaľ by sa Súdny dvor domnieval, že je to článok 207 ZFEÚ, ktorý predstavuje vhodný hmotnoprávny základ napadnutého rozhodnutia, a nie článok 114 ZFEÚ, chybný odkaz na tento druhý článok by sa mal považovať za formálnu vadu, ktorá nemôže odôvodniť zrušenie tohto rozhodnutia. V jednom aj druhom prípade totiž Rada údajne jednak správne odkázala na článok 218 ZFEÚ ako na procesnoprávny základ tohto rozhodnutia, a jednak dodržala príslušné procesné požiadavky, keďže toto rozhodnutie prijala kvalifikovanou väčšinou.

Posúdenie Súdnym dvorom

- 45 Nezhody, pri ktorých proti sebe stoja Komisia podporovaná Parlamentom a Rada podporovaná členskými štátmi, ktoré sú vedľajšími účastníkmi konania, si vyžadujú určiť, či návrh revidovanej dohody patrí alebo nepatrí do oblasti spoločnej obchodnej politiky.
- 46 V tejto oblasti článok 3 ods. 1 ZFEÚ priznáva Únii výlučnú právomoc.
- 47 Podľa článku 207 ods. 1 ZFEÚ spoločná obchodná politika vychádza z jednotných zásad, najmä vo vzťahu k obchodným aspektom duševného vlastníctva, a uskutočňuje sa v rámci zásad a cieľov vonkajšej činnosti Únie.

- 48 Z tohto ustanovenia, podľa ktorého je spoločná obchodná politika súčasťou vonkajšej činnosti Únie, najmä vyplýva, že uvedená politika sa týka obchodovania s tretími štátmi, a nie obchodovania na vnútornom trhu [rozsudok z 18. júla 2013, Daiichi Sankyo a Sanofi-Aventis Deutschland, C-414/11, EU:C:2013:520, bod 50, a stanovisko 2/15 (Dohoda o voľnom obchode so Singapurom) zo 16. mája 2017, EU:C:2017:376, bod 35].
- 49 V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že medzinárodné záväzky prijaté Úniou v oblasti duševného vlastníctva patria pod spoločnú obchodnú politiku, ak majú špecifickú súvislosť s medzinárodným obchodom vzhľadom na to, že sú určené hlavne na podporu, uľahčenie alebo úpravu tohto obchodu a majú naň priamy a bezprostredný účinok [stanovisko 2/15 (Dohoda o voľnom obchode so Singapurom) zo 16. mája 2017, EU:C:2017:376, bod 112 a citovaná judikatúra].
- 50 Do tejto politiky môžu spadať najmä medzinárodné dohovory, ktorých cieľom je zabezpečenie a organizácia ochrany práv duševného vlastníctva na území zmluvných strán, pokiaľ spĺňajú obidve podmienky uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku [pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. júla 2013, Daiichi Sankyo a Sanofi-Aventis Deutschland, C-414/11, EU:C:2013:520, body 58 až 61, a stanovisko 2/15 (Dohoda o voľnom obchode so Singapurom) zo 16. mája 2017, EU:C:2017:376, body 116, 121, 122, 125 a 127].
- 51 Keďže v prejednávanej veci sa napadnuté rozhodnutie týka, ako vyplýva z jeho názvu, povolenia na začatie rokovaní o návrhu revidovanej dohody, je potrebné určiť, či je tento návrh určený hlavne na podporu, uľahčenie alebo úpravu obchodu medzi Úniou a tretími štátmi a či má naň priamy a bezprostredný účinok.
- 52 Pokiaľ ide v prvom rade o účel návrhu revidovanej dohody, najskôr je potrebné konštatovať, že sa nijako osobitne neuvádza, či už prostredníctvom preambuly, alebo prostredníctvom ustanovenia uvedeného v texte tohto návrhu.
- 53 Vzhľadom na neexistenciu takéhoto výslovného uvedenia je potrebné preskúmať tento účel podľa zmluvného kontextu, ktorého súčasťou je tento návrh.
- 54 V tejto súvislosti je na jednej strane potrebné uviesť, že ako vyplýva z odôvodnenia 2 napadnutého rozhodnutia, návrh revidovanej dohody upravuje zmenu Lisabonskej dohody. Na druhej strane samotná Lisabonská dohoda predstavuje dohodu založenú na článku 19 Parížskeho dohovoru, ktorá bola uzavretá, ako vyplýva z jej článkov 1 až 4, na doplnenie Parížskeho dohovoru.
- 55 Za týchto okolností sa preskúmanie účelu návrhu revidovanej dohody musí uskutočniť najskôr s prihliadnutím na Parížsky dohovor, ktorý predstavuje prameň a podklad celého zmluvného súboru, pričom tento návrh bude len jeho posledným prvkom.
- 56 Ako vyplýva z článkov 1 a 2 tohto dohovoru, jeho cieľom je vytvoriť Úniu na ochranu priemyselného vlastníctva a zaručiť ochranu rôznych foriem duševného vlastníctva, ktorého držiteľmi sú štátni príslušníci štátov tvoriacich túto Úniu, vrátane označení pôvodu a zemepisných označení, tým, že sa im zabezpečí výhoda vzájomného rovnakého zaobchádzania.
- 57 Parížsky dohovor je navyše určený hlavne na podporu a uľahčenie medzinárodného obchodu. Z preambuly tohto dohovoru totiž vyplýva, že bol prijatý na ochranu priemyslu a obchodu, ako aj na príspevok k poctivému obchodnému styku medzi štátmi, ktoré sú jeho zmluvnými stranami. Cieľom rovnocennej a homogénnej ochrany práv duševného vlastníctva, ktorú tento dohovor priznáva týmto štátnym príslušníkom, je teda v konečnom dôsledku umožniť im rovnocenne sa podieľať na medzinárodnom obchode.

- 58 Vzhľadom na zmluvný kontext uvedený v bode 54 tohto rozsudku je následne potrebné zohľadniť Lisabonskú dohodu, ktorá zavádza Osobitnú úniu poňatú ako doplnok Parížskeho dohovoru v osobitnej oblasti označení pôvodu.
- 59 Konkrétnejšie, cieľom tejto dohody je zaviesť nad rámec všeobecnej ochrany, zaručenej Parížskym dohovorom, osobitný systém umožňujúci označeniam pôvodu, chránených v jednom zo štátov Osobitnej únie, ktorú vytvára, využívať medzinárodný zápis, ktorý im zaručí ochranu vo všetkých ostatných štátoch tejto osobitnej Únie pred akýmkoľvek privlastnením alebo napodobňovaním.
- 60 Pokiaľ ide o jej cieľ, je potrebné pripomenúť, že ako uviedol generálny advokát v bode 79 svojich návrhov, osobitná ochrana označení pôvodu upravená Lisabonskou dohodou nie je cieľom samým osebe, ale prostriedkom, ktorý slúži cieľu spočívajúcemu v poctivom rozvíjaní obchodovania medzi zmluvnými stranami. Cieľom rovnocenných štandardov ochrany, ktoré táto dohoda zavádza na území všetkých štátov, ktoré sú jej zmluvnými stranami, je totiž podporovať rovnocennú účasť dotknutých hospodárskych subjektov na obchodovaní medzi uvedenými štátmi.
- 61 Napokon, ako je uvedené v bodoch 17 a 18 tohto rozsudku, návrh revidovanej dohody zachováva ciele a zásady Lisabonskej dohody, pričom k nej pridáva niekoľko doplnení, ktoré ju majú spraviť lepšou alebo prítiažlivejšou. V tejto súvislosti návrh obsahuje najmä rozšírenie vecnej pôsobnosti uvedenej dohody na zemepisné označenia, spresnenie hmotnoprávných a procesných aspektov ochrany, ktorú zaručuje zemepisným označeniam a označeniam pôvodu, a umožňuje, aby k nemu pristúpila Únia.
- 62 Keďže teda hlavným cieľom návrhu revidovanej dohody je posilniť systém zavedený Lisabonskou dohodou a rozšíriť v rámci osobitnej Únie, vytvorenej touto dohodou, výhody osobitnej ochrany, ktorú zavádza, na zemepisné označenia, ako doplnenie ochrany, ktorú Parížsky dohovor zaručuje rôznym formám priemyselného vlastníctva, musí sa naň hľadieť tak, že patrí do rámca účelu sledovaného súborom zmlúv, ktorého je súčasťou, ako bolo spresnené v bodoch 57 a 60 tohto rozsudku, a konkrétnejšie tak, že z pohľadu Únie je určený na uľahčenie a úpravu obchodovania medzi Úniou a tretími štátmi, ktoré sú zmluvnými stranami uvedenej dohody.
- 63 Tvrdenie Rady, že návrh revidovanej dohody bude spravovaný zo strany WIPO odo dňa nadobudnutia platnosti, ako to už platí v prípade Lisabonskej dohody, nemôže spochybniť tento záver.
- 64 Je síce pravda, že tento návrh zveruje správu jednej zo zložiek medzinárodnej dohody, ktorej je predobrazom, a to nástroja medzinárodného zápisu označení pôvodu a zemepisných označení, ktorý zavádza, medzinárodnému úradu WIPO. Je takisto pravda, že táto medzinárodná dohoda má byť vo všeobecnosti spravovaná touto organizáciou. Postupy, ktoré medzinárodná dohoda stanovuje na zabezpečenie svojho vykonania a svojej budúcej správy, sa však musia chápať vzhľadom na ciele, ktoré viedli zmluvné strany k uzatvoreniu tejto zmluvy, nie opačne.
- 65 Pokiaľ ide v druhom rade o účinky návrhu revidovanej dohody, z ustálenej judikatúry vyplýva, že okolnosť, že akt Únie, akým je medzinárodná dohoda uzavretá Úniou, môže mať určitý dopad na medzinárodný obchod, nepostačuje na to, aby sa tento akt musel zaradiť do kategórie aktov, ktoré patria do spoločnej obchodnej politiky. Okrem podmienky preskúmanej v bodoch 52 až 64 tohto rozsudku, podľa ktorej musí byť takýto akt určený hlavne na podporu, uľahčenie alebo úpravu tohto obchodu, musí tiež mať naň priamy a bezprostredný účinok [rozsudky z 18. júla 2013, Daiichi Sankyo a Sanofi-Aventis Deutschland, C-414/11, EU:C:2013:520, bod 51, ako aj z 22. októbra 2013, Komisia/Rada, C-137/12, EU:C:2013:675, bod 57, a stanovisko 3/15 (Marrákešská zmluva o prístupe k uverejneným dielam) zo 14. februára 2017, EU:C:2017:114, bod 61].
- 66 V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že systém vzájomnej ochrany označení pôvodu a zemepisných označení, ktorý je upravený návrhom revidovanej dohody, v podstate spočíva v troch druhoch ustanovení.

- 67 Najskôr je každá zmluvná strana povinná uplatňovať všetky hmotnoprávne normy, ktoré zabránia tomu, aby sa označenia pôvodu a zemepisné označenia, ktoré už požívajú ochranu na území jednej z ostatných zmluvných strán, mohli byť používať spôsobom, ktorý by mohol poškodzovať záujmy ich držiteľov alebo ohrozovať všeobecnú známosť tovarov, na ktoré sa vzťahujú (článok 11), alebo sa stať druhovými (článok 12).
- 68 Následne sa každej zmluvnej strane ukladá povinnosť zaviesť do svojho právneho poriadku procesnoprávne normy umožňujúce akejkoľvek dotknutej fyzickej alebo právnickej osobe domáhať sa u príslušných správnych a súdnych orgánov dodržiavania ochrany, ktorú týmto označeniam pôvodu a zemepisným označeniam zaručuje návrh revidovanej dohody, ako aj sťahť alebo domáhať sa stíhania osôb, ktoré by ich porušovali (článok 14).
- 69 Návrh revidovanej dohody napokon umožňuje držiteľom uvedených označení pôvodu a zemepisných označení dovoľávať sa ochrany zaručenej jednotlivými ustanoveniami uvedenými v predchádzajúcich dvoch bodoch tohto rozsudku vďaka mechanizmu jediného zápisu platnému v celej osobitnej Únii vytvorenej Lisabonskou dohodou (články 5 až 8).
- 70 Vzhľadom na tento mechanizmus jediného zápisu je potrebné usudzovať, že priamym a bezprostredným účinkom medzinárodnej dohody, ktorú predpokladá návrh revidovanej dohody, bude zmena podmienok, za ktorých sa organizuje obchodovanie medzi Úniou a ostatnými zmluvnými stranami tejto medzinárodnej dohody, tým spôsobom, že výrobcovia podieľajúci sa na tomto obchodovaní budú na to, aby mohli čeliť právnym a hospodárskym rizikám spojeným s takýmto obchodovaním, oslobodení od povinnosti, ktorú majú v súčasnosti, keď musia podávať prihlášku na zápis označenia pôvodu a zemepisného označenia, ktoré používajú, u príslušných orgánov každej zo zmluvných strán.
- 71 Ustanovenia opísané v bodoch 67 a 68 tohto rozsudku budú mať navyše priame a bezprostredné účinky na obchodovanie medzi Úniou a dotknutými tretími štátmi tým, že poskytnú všetkým týmto výrobcom, ako aj akejkoľvek dotknutej fyzickej alebo právnickej osobe nástroje potrebné na to, aby za jednotných hmotnoprávných a procesných podmienok dosiahli účinné dodržiavanie ochrany, ktorú návrh revidovanej dohody zaručuje ich právam duševného vlastníctva v prípade poškodzujúceho alebo nekalého používania označení pôvodu a zemepisných označení v cudzine.
- 72 Toto posúdenie účinkov návrhu revidovanej dohody je podporené analýzou, ktorá viedla Súdny dvor k záveru, že vzhľadom na významné miesto, ktoré zastáva ochrana práv duševného vlastníctva všeobecne v rámci obchodovania s tovarom a službami, ako aj konkrétne v boji proti nelegálnemu obchodu, má návrh medzinárodnej dohody upravujúci vytvorenie mechanizmu zápisu a systému vzájomnej ochrany zemepisných označení zmluvných strán pred nekalou súťažou, ktoré sú obdobné ako mechanizmus a systém, o ktoré ide vo veci samej, priame a bezprostredné účinky na medzinárodné obchodovanie [stanovisko 2/15 (Dohoda o voľnom obchode so Singapurom) zo 16. mája 2017, EU:C:2017:376, bod 127].
- 73 Za týchto okolností účinky návrhu revidovanej dohody na obchod medzi Úniou a tretími štátmi, ktoré k nej pristúpia, zodpovedá požiadavkám, ktoré kladie judikatúra pripomenutá v bode 65 tohto rozsudku.
- 74 Z preskúmania tohto návrhu teda jednak vyplýva, že je určený hlavne na uľahčenie alebo úpravu obchodovania medzi Úniou a tretími štátmi, a jednak, že je spôsobilý mať priamy a bezprostredný účinok na toto obchodovanie, v dôsledku čoho jeho vyjednávanie patrí do výlučnej právomoci, ktorú v oblasti spoločnej obchodnej politiky upravenej v článku 207 ods. 1 ZFEÚ Únii priznáva článok 3 ods. 1 ZFEÚ.

- 75 Preto sa Rada nesprávne domnievala, že napadnuté rozhodnutie sa týka aproximácie práva v oblasti vnútorného trhu a v dôsledku toho patrí do spoločnej právomoci Únie a jej členských štátov, a nesprávne založila toto rozhodnutie na článku 114 ZFEÚ, ako aj článku 218 ods. 3 a 4 ZFEÚ.
- 76 Na rozdiel od toho, čo tvrdí Rada, toto pochybenie sa nemôže považovať za obyčajnú formálnu vadu. Priviedlo totiž túto inštitúciu najmä k nedodržaniu procesných ustanovení osobitne upravených v článku 207 ods. 3 ZFEÚ v súvislosti s vyjednávaním medzinárodných dohôd patriacich do oblasti spoločnej obchodnej politiky, a v prvom rade tých, ktoré sa týkajú vedenia rokovaní Komisiou, ako uviedol generálny advokát v bodoch 86 a 89 svojich návrhov.
- 77 Z toho vyplýva, že žalobe sa musí vyhovieť a napadnuté rozhodnutie musí byť zrušené, pričom nie je potrebné skúmať druhú časť prvého žalobného dôvodu, ani druhý žalobný dôvod vznesený Komisiou na podporu svojej žaloby.

O návrhu na zachovanie účinkov napadnutého rozhodnutia

- 78 Podľa článku 264 prvého odseku ZFEÚ platí, že ak je žaloba opodstatnená, Súdny dvor vyhlási napadnutý akt za neplatný.
- 79 Podľa článku 266 prvého odseku ZFEÚ je potom inštitúcia, ktorej akt bol zrušený, povinná prijať potrebné opatrenia na dosiahnutie súladu s rozsudkom Súdneho dvora.
- 80 Podľa článku 264 druhého odseku ZFEÚ pritom Súdny dvor Európskej únie môže uviesť, ak to považuje za potrebné, ktoré z účinkov aktu, ktorý vyhlásil za neplatný, sa považujú za konečné.
- 81 Túto právomoc možno využiť z dôvodov právnej istoty, najmä ak zrušenie rozhodnutia prijatého Radou v rámci postupu vyjednávania a uzatvorenia medzinárodných dohôd uvedených v článku 218 ZFEÚ môže spochybniť účasť Únie na dotknutej medzinárodnej dohode alebo jej uplatňovanie, hoci právomoc Únie v tejto súvislosti nevyvoláva pochybnosti (pozri, pokiaľ ide o rozhodnutia týkajúce sa podpisu medzinárodných dohôd, rozsudky z 22. októbra 2013, Komisia/Rada, C-137/12, EU:C:2013:675, body 80 a 81; z 24. júna 2014, Parlament/Rada, C-658/11, EU:C:2014:2025, bod 90, ako aj z 28. apríla 2015, Komisia/Rada, C-28/12, EU:C:2015:282, body 61 a 62).
- 82 V prejednávanej veci Komisia navrhuje, aby Súdny dvor v prípade vyhlásenia neplatnosti napadnutého rozhodnutia ponechal účinky tohto rozhodnutia, aby sa nespochybnil výsledok rokovaní, s ktorých cieľom bolo prijaté, až kým v primeranej lehote odo dňa vyhlásenia jeho rozsudku nenadobudne účinnosť rozhodnutie Rady na základe článkov 207 a 218 ZFEÚ.
- 83 Keďže tieto rokovania po nadobudnutí účinnosti uvedeného rozhodnutia vyústili do prijatia Ženevského aktu o Lisabonskej dohode o ochrane označení pôvodu a zemepisných označení a právomoc Únie na podieľanie sa na takomto prijatí nevyvoláva pochybnosti, je potrebné vyhovieť návrhu Komisie.
- 84 V dôsledku toho je potrebné zachovať účinky napadnutého rozhodnutia, až kým v primeranej lehote, ktorá nesmie presiahnuť šesť mesiacov odo dňa vyhlásenia tohto rozsudku, nenadobudne účinnosť rozhodnutie Rady na základe článkov 207 a 218 ZFEÚ.

O trovách

- 85 Podľa článku 138 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže v prejednávanej veci Komisia navrhla zaviazat' Radu na náhradu trov konania a Rada nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazat' ju na náhradu trov konania vynaložených Komisiou.
- 86 Okrem toho v súlade s článkom 140 ods. 1 rovnakého rokovacieho poriadku znášajú členské štáty a inštitúcie, ktoré vstúpili do konania ako vedľajší účastníci, svoje vlastné trovy konania. V prejednávanej veci Česká republika, Spolková republika Nemecko, Helénska republika, Španielske kráľovstvo, Francúzska republika, Talianska republika, Maďarsko, Holandské kráľovstvo, Rakúska republika, Portugalská republika, Slovenská republika, Spojené kráľovstvo, ako aj Parlament znášajú svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Rozhodnutie Rady 8512/15 zo 7. mája 2015, ktorým sa povoľuje začatie rokovaní o revidovanej Lisabonskej dohode o ochrane označení pôvodu a zemepisných označení v súvislosti so záležitosťami, ktoré patria do právomoci Európskej únie, sa zrušuje.**
2. **Účinky rozhodnutia 8512/15 zostávajú zachované, až kým v primeranej lehote, ktorá nesmie presiahnuť šesť mesiacov odo dňa vyhlásenia tohto rozsudku, nenadobudne účinnosť rozhodnutie Rady Európskej únie na základe článkov 207 a 218 ZFEÚ.**
3. **Rada Európskej únie je povinná nahradiť trovy konania.**
4. **Česká republika, Spolková republika Nemecko, Helénska republika, Španielske kráľovstvo, Francúzska republika, Talianska republika, Maďarsko, Holandské kráľovstvo, Rakúska republika, Portugalská republika, Slovenská republika, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, ako aj Európsky parlament znášajú svoje vlastné trovy konania.**

Podpisy